כָּל קָרְבָּן שֶׁאֵינוֹ עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן כְּשֶׁלָּמִים. שֶׁלָּמְדוּ מֵהֶם פִּיגּוּל בְּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת. אֵינָם מְפַגֵּלֶת: [ד]דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ 'וְטָבַל'. אֶלָּא 'וְלָקַח' וְכְתִיב מִשּׁוּם פִּיגּוּל, לְקַמָּן בְּפֶרֶק בֵּית שַׁמַּאי (דף מג.): בְּחַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת. כֵּאן בְּחַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת. חַטָּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת פְּשִׁיטָא, (ו) לָא כְּתִיב בְּהוּ 'וְטָבַל'. אִצְטְרִיךְ, סָלְקָא דַעְתָּךְ אָמִינָא הוֹאִיל וּכְתִיב [א]'וְלָקַח', וְאִי אָתֵי קוֹף רְמֵי לֵיהּ אֵידֵיהּ. בְּעֵי לְמִישְׁקַל זִימְנָא אַחֲרִיתִי, (ז) כְּמַאן דִּכְתִיב 'וְטָבַל' דָּמֵי, [קָא מַשְׁמַע לָן], לְהָכִי לָא כְּתִיב 'וְטָבַל', דְּמַשְׁמַע הָכִי וּמַשְׁמַע הָכִי: רַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר בְּהִילּוּף: אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ, מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּהוֹלֶכֶת חַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁמַּחֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת בְּהוּ, הוֹאִיל וַעֲבוֹדָה שֶׁאֵין יָכוֹל[ח] לִבְטְלָהּ. וְהָאָמַר [ט]רַבִּי שִׁמְעוֹן, כֹּל שֶׁאֵינוֹ עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן כְּשֶׁלָּמִים אֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל. [י]אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, מוֹדֶה (ג) הָיָה לִפְסוֹל, מִקַּל וָחוֹמֶר, וּמַה שֶּׁלֹּא לִשְׁמָן, שֶׁהוּכְשְׁרוּ בְּשְׁלָמִים, פְּסוּל בְּחַטָּאת; חוּץ לִזְמַנּוֹ, שֶׁפְּסוּל בִּשְׁלָמִים, אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּפְסוֹל בְּחַטָּאוֹת. (ד) וְאַשְׁכְּחַן חוּץ לִזְמַנּוֹ, חוּץ לִמְקוֹמוֹ מְנָלָן, אִי מִחוּץ לִזְמַנּוֹ, מַה לְּחוּץ לִזְמַנּוֹ שֶׁכֵּן כָּרֵת; אִי מִשְּׁלֹא (ה) לִשְׁמָהּ, שֶׁכֵּן נוֹהֵג בְּבָמָה. (חִיּוּב) שֶׁלֹּא לִשְׁמָן בְּמַאי נוֹהֵג, בְּפֶסַח וְחַטָּאת, פֶּסַח וְחַטָּאת בְּבָמָה לָא קָרְבוּ. [יא]וְאִיבְּעִיָּא אִימָא, [יב]הֶקֵּישָׁא הוּא, (ה) [יג]'שְׁלִישִׁי' זֶה חוּץ לִזְמַנּוֹ, [יד]'פִּיגּוּל' [זֶה] חוּץ לִמְקוֹמוֹ. אָמַר רָבָא, אִם תִּימְצֵי לוֹמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן סָבַר לָהּ כִּבְרִיהּ דְּאָמַר [טו]בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ צָפוֹן אֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת בְּהוֹלֶכֶת חַטָּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת אֶלָּא מִפֶּתַח אוּלָם וְלִפְנִים; וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר סָבַר לָהּ כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר תּוֹךְ עֲזָרָה מְקַדֵּשׁ, אֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת בְּהוֹלֶכֶת סִילּוּק בָּזִיכִין אֶלָּא מִפֶּתַח הֵיכָל וְלַחוּץ; וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר [טז]סָבַר קְדוּשַׁת הֵיכָל וְאוּלָם חֲדָא הִיא, אֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת אֶלָּא מִפֶּתַח אוּלָם וְלַחוּץ; וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר תּוֹךְ הַפֶּתַח כְּלִפְנִים, אֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת אֲפִילּוּ בְּסִיעָה אַחַת אֶלָּא בִּכְדֵי הוֹשָׁטַת יָדוֹ; וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר סָבַר הוֹלָכָה שֶׁלֹּא בְּרֶגֶל לֹא שְׁמָהּ הוֹלָכָה, אֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת בְּלֵל. [יז]אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי[יח] לְאָמוֹרֵיהּ דְּרַב חִסְדָּא, בְּעֵי מִינֵּיהּ מֵרַב חִסְדָּא הוֹלָכָה בְּזָר מַהוּ. אָמַר לֵיהּ כְּשֵׁרָה, וּמִקְרָא מְסַיְּיעֲנִי, [יט]'וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם[כ] מִיָּדָם וְהַלְּוִיִּם מַפְשִׁיטִים'. מֵתִיב רַב שֵׁשֶׁת, [כא]אֶזֶר [כב]וְאוֹנֵן, מוֹדֶה הָיָה לִפְסוֹל מִקַּל וָחוֹמֶר. מִקָּן מְתַרְגְּלִים הַיְּרִיעָה כְּשֶׁל בָּמָה. וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ, הַיְינוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ. וְלָא קַשְׁיָא, הָא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי שֶׁכֵּן נָדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וּלְמַאי הָא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי שֶׁכֵּן נָדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים (גיטין נד: ויומא נד.) דְּקָתָנֵי רַבִּי יוֹסֵי, כִּי אָמַר פִּיגּוּל מִהֵימַן, וְרַבִּי יוֹסֵי שֶׁכֵּרְעָה לֵיהּ כְּר״ש בְּפֶרֶק הַקּוֹמֵץ (מנחות דף עט ע״א (ש״מ), כ) [לקמן כח.]. פב:. ו) [שם כ. יומא לו.]. ז) [לקמן נח: נט. עירובין כ. יומא מד:]. ח) יומא מט., מ) שם, י) דוקרא ו יח, כ) מנחות טז., ל) מדות פ״ד מ״ז, מ) מבואר לקמן מד: ד״ה בדבר. נ) ע״ר תוס׳ פסחים סא. ד״ה ואיתקש. פ) ס., ע) לקמן כד ע״א.

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ פסיטא הא לא כתיב[ד]: (ב) שם דאמרת אמרתי אימא כמאן: (ג) שם אמר רבי יוסף[ד] בר׳ חנינא מודה הוא[ד] לפסול וכו׳ שלא לשמו: (ד) שם אשכחן כל״ל ותוס ו׳ ממקן: (ה) שם לו׳ משלא לשמו וכו׳ לשמו נמתי׳: (ו) רש״ר ד״ה נהכי לא וכו׳ כחטאות הפנימיות ולא דלשקול:

גליון הש״ם

[מכמ״ר גמרא ואיבעית אימא הקישא הוא. ע״ל לקמן דף ג ע״ב (גמרא דבר הלמד כק״ו מהו שילמד בהיקש)]: רש״י ד״ה שא״א לבטלה דלאו אורח ארעא. ע״ל לקמן סג ע״ב תוס׳ ד״ה שכן: תוס׳ ד״ה ומה וכו׳ או בזריקה לחודיה. הייטו דכש״כ פוסל בזורק לשם אחרים אבל בפיגול אינו פוסל אלא במחשבה ע״מ לאכול או לקטיר למחר אבל לא בזורק בפכול מחר. אבל קשה דמה מילתי דשלא לשמן יוכיח הא בשלא לשמן ג״כ הכי הוא דפוסל בזורק לשם עולה וח״ל פרכינן מה לשנן שפוסלים בזריקה לחודה. אח״ז מצאתי שעמד כזה בל״ק ומיהו אינו מובן ע״ש: ד״ה הגה״ה וכו׳. היכי משכחת לה בפסולים דאם ירדו לא יעלו. ע״ל לקמן פז ע״א תוס׳ ד״ה כבש וטעמות מ ע״ב תוס׳ ד״ה כבש:

הגהות וציונים

(א) ובגדה שאי אפשר לבטלה (ש״מ): (ב) נ״א רב ששת (גליון): (ג) ״את הדם״ נמחק (ש״מ): (ד) בכת״י נוסף פשיטא, והוא תחילת דבור: (ה) לא כתב ביה טבילה (ש״מ): (ו) כתב ולקח דמשמע נמי קבלה (כת״י): (ז) ומדסמכיה אצבעו אונתן הוא דליף לטבילת אצבע (ש״מ): (ח) בתוספות (ש״מ), והב״ח הגיה באופן אחר: (ט) בקרא ארבכא (כת״י): (י) מועלת בהולכת חטאות הפנימיות (ש״מ): (כ) הצפוני (ש״מ): (ל) ס״א כי עזרה לא חשיב (ש״מ): (מ) אותו לזורק שהמקבלים המקבלים את הדם היו כהנים והזורים היו מוליכין לזורק: אונן. כל זמן שלא נקבר מתו: (נ) בה״ר (ש״מ): (ס) בה״ר מ״ז [וכן ש״מ]. עיין בסוף המסכתא שנדפס בשם הרב הגאון המפורסם אב״ד דמדינת פפאלץ שמיישב בטוב טעם שאין מחצורך למחוק הג״ה זו (גליון): (ע) דלא הוי פיגול אלא בזריקה (צ״ק): (פ) בפסח תאמר בחוץ לזמנו שאינו פוסל אלא בזריקה ר״ל דשלא לשמו יוכיח (ש״מ): (צ) דלא עדיף מאויר (צ״ק): (ק) ע״ר בה״ר והלופי גרסאות (גליון): (ר) הש״מ הגיה ״פשיטא דלא כתיב״, וכ״ע מרש״י: (ש) ע״ר השלמות: (ת) כ״ה ברש״י, והוש״מ מגיה ברש״י ע״פ נוסח הגמרא:

ליקוטי רש״י

בשלמים. [שהפיגול כתוב בהן] (ויקרא ז) לון מיירן עליו מעוט פיגול [לקמן מג.]. מעוט דפיגול בשלמים כמיב ליף ר״ש מיהם שאינה נוהגת בחטאות הפנימיות. בחטאות הפנימיות. כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר הכן משיח ופר העלם דבר שטעונין הזייה בפנים עם הפרוכת ועל מזבח הזהב [שבועות ז.]. שלישי. אם האכל יאכל מבשר זבח [שלמיי] ביום השלישי ליקוטי הש״ס (ויקרא ז) ומוקר״ ליה מנה לקמן במתנה בשעה עבודה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר [לקמן כח.]. המשך בהשמטות

מסורת הש״ס עם הוספות

(א) [לקמן מנ. מו: שבועות ז.], (ב) [לקמן מנ. מו: שבועות ז.], (ג) [לקמן מנ. מו: שבועות ז.], (ד) [שם כ. יומא לו.]. (ה) [לקמן נח: נט. עירובין כ. יומא מד:]. (ו) יומא מט., (ז) שם, (ח) דוקרא ו יח, (ט) מנחות טז., (י) מדות פ״ד מ״ז, (יא) מבואר לקמן מד: ד״ה בדבר. (יב) ע״ר תוס׳ פסחים סא. ד״ה ואיתקש. (יג) ס., (יד) לקמן כד ע״א.

עין משפט נר מצוה

עז א מיי׳ פ״ט מהלכות פיגול מקדש הלכה ח ג והלכה טו וס״ל מהלכות פסח״מ הלכה מז סמג לאוין שט:

עז ב מיי׳ פ״ט מהלכות פיגול מקדש הלכה טו וס״ג הלכה ז סמג לאוין שג:

שיטה מקובצת

גמרא דהכי לא כתיב ובטל כו׳. וא״ת והיאך ס״ד לומר דלכתוב וטבל ולשתוק מולקח והא אצטרך (לקמן) [לעיל (ח.)] לומר שתהא קבלה לשם חטאת וגם דקבלה טעונה צפון (לקמן מח.). וי״ל דה״ק לכתוב תרתי וטבל עם ולקח: מודה ר״ש כו׳. פרש״י דלאו אורח כו׳ דקשה דאמרינן לקמן (סג.) שלמים ששחטן בהיכל כשרים וכו׳ משום שלא יהא טפל חמור מן העיקר ולא פסלינן משום דלאו אורח ארעא ועוד דאמרינן התם עובד אדם עבודת רבו במקום רבו משמע דשפיר הוי אורח ארעא. לכך נראה למורי דטעמא משום דחטאת טעונה צפון ובהיכל לא הוי צפון דאפילו למ״ד בין האולם ולמזבח קרוי צפון מודה דמבית הליפות ואילך לא הוי צפון (לקמן כ.) וכ״ש בהיכל עצמו שמחיצות ההיכל מפסקת:

שאי אפשר לבטלה והאמר ר׳ שמעון וכו׳. וקס״ד דפסול שלא לשמו נמי ליתנהו בה וכ״ש פסול דחוץ לזמנו דלא יליף כלל משלמים ולכך פריך לריש לקיש. ומשני דמודה לפסול אף חוץ לזמנו מק״ו ושלא לשמו אית ליה דמודה בה ר״ש ות״ה דהוי מצי למימר אגן בשלא לשמו קיימינן [ולא] בפיגול אלא דרוצה לתרץ לדבריו דאף בחוץ לזמנו דקפריך ליה מודה ר״ש דאף הא פסול:

א״ל אביי לאמוריה דרב חסדא בעי מינה מרב חסדא. פי׳ שא״ל לאמורא שישאל מרב חסדא:

תוס׳ ד״ה ומה. הוה עביד ק״ו משינוי בעלים. שאינו בר׳ עבודות כדין פיגול. וא״ת מ״מ איכא למיפרך מה לשינוי בעלים שכן פוסל בזריקה עצמה תאמר בפיגול שאינו [אלא אם] מחשב מעבודה לעבודה. ותירץ הר״ם דעבדינן ק״ו ממקום ומה מקום כגון שלמים דשלא לשמן לא פסל בהו חוץ לזמנו פסול בהו מקום כגון בחטאת דשלא לשמו פסל בהו אינו דין שיפסול בה חוץ לזמנו והשתא ליכא למיפרך מה לשלא לשמו כיון דמכח ק״ו מקום גמרינן. (לשון תוס׳ הר״ם):

תורה אור השלם

א) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: [ויקרא ה, כה]

ב) וְאִם הָאֹכֶל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יַחְשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: [ויקרא ז, יח]

ג) וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים מִיָּדָם וְהַלְּוִיִּם מַפְשִׁיטִים: [דברי הימים ב׳ לה, יא]

מסכת טהרות

פרק ה׳ משנה ה׳

שְׁנֵי שְׁבִילִין, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, הָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶן וְעָשָׂה טְהָרוֹת, וּבָא חֲבֵרוֹ וְהָלַךְ בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה טְהָרוֹת, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם נִשְׁאֲלוּ זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, טְהוֹרִים. וְאִם נִשְׁאֲלוּ שֶׁנֵּיהֶם כְּאֶחָד, טְמֵאִים. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, טְמֵאִים:

עין משפט נר מצוה

עח א מיי׳ פ״ט מהלכות פיגול מקדש הלכה ח ג והלכה טו וס״ל מהלכות פסח״מ הלכה מז סמג לאוין שט:

עח ב מיי׳ פ״ט מהלכות פיגול מקדש הלכה טו וס״ג הלכה ז סמג לאוין שג: